

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ανάλυση Διερμηνευτικών Ζητημάτων και Χρήσης Ορολογίας από νέους διερμηνείς στην συνέντευξη laureate του Κωνσταντίνου Δασκαλάκη στο 6th Heidelberg Laureate Forum

Ονοματεπώνυμο: Γαλάτεια Πυρουνάκη

Αριθμός Μητρώου: Ξ2020001

Επιβλέπουσα: Μαρίνα Παππά, Επίκουρη καθηγήτρια

Β' Βαθμολογήτρια: Μαρία Τσίγκου, Αναπληρώτρια καθηγήτρια

Κέρκυρα 2023

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	4
Περίληψη	5
Λίγα λόγια για τον ομιλητή	6
Η ομιλία – πηγή	7
Περιγραφή του Δείγματος	8
Έρευνα στη Διερμηνεία	9
Βάση ανάλυσης διερμηνευτικών ζητημάτων/ Τυποποίηση λαθών	11
Ανάλυση απόδοσης διερμηνέων	14
Σχολιασμός απαντήσεων στην ημιδομημένη συνέντευξη και ερμηνεία	23
Συμπεράσματα	26
Βιβλιογραφικές αναφορές	28

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό την παρουσίαση, την ανάλυση και το σχολιασμό της διερμηνείας σε ομιλία που συνδυάζει ελεύθερο λόγο και λόγο που περιέχει ορολογία. Πρόκειται για συνέντευξη στα αγγλικά του Έλληνα καθηγητή της Επιστήμης των Υπολογιστών Κωνσταντίνου Δασκαλάκη στο πλαίσιο της παρουσίας και συμμετοχής του στο Heidelberg Laureate Forum. Η ομιλία δόθηκε για διερμηνεία σε έξι προπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες της Ειδίκευσης Διερμηνείας του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας μαζί με συνδέσμους (link) προς συνδρομή της προετοιμασίας τους αναφορικά με το θέμα και τον ομιλητή. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κλήθηκαν να διερμηνεύσουν την ομιλία ταυτόχρονα στα ελληνικά που είναι και η γλώσσα Α τους. Στη συνέχεια τους ζητήθηκε να απαντήσουν σε πέντε ερωτήσεις αναφορικά με το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο και την επίδοσή τους. Η τελευταία θα αναλυθεί με βάση την κατηγοριοποίηση των Halim και Ang (2021) ως προς την κανονικότητα στα λάθη, την εναλλαγή ελεύθερου και επιστημονικού λόγου σε συνδυασμό με το συναισθηματικό στοιχείο που περιέχεται, αλλά και τις προσωπικές εντυπώσεις των εκπαιδευόμενων διερμηνέων σε αντιδιαστολή με τα αντικειμενικά –κατά το δυνατόν- χαρακτηριστικά του διερμηνεύματός τους.

Το επιστημονικό πλαίσιο που θα αξιοποιηθεί και θα στηρίζει τη θεωρητική ανάλυση προέρχεται κυρίως από το *Advances in Interpreting Research* των Brenda Nicodemus και Laurie Swabey (John Benjamins B.V., 2011). Η έλλειψη πληθώρας επιστημονικών ερευνών με θέμα τη διερμηνεία αποτέλεσε ένα αντικειμενικό κώλυμα στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, όμως η τεκμηρίωση των όποιων θέσεων διατυπώνονται έχει βασιστεί σε επιστημονικά δεδομένα. Η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε είναι, στο σύνολό της, στην αγγλική γλώσσα. Για το λόγο αυτό οποιαδήποτε ορολογία εμφανίζεται στα ελληνικά έχει μεταφραστεί από τη γράφουσα.

Περίληψη

Στον στίβο της διερμηνείας, οι επαγγελματίες καλούνται να διερμηνεύσουν κείμενα και ομιλίες κάθε είδους και περιεχομένου. Για την βέλτιστη απόδοση δεν αρκεί μόνο η γλωσσική επάρκεια στις γλώσσες εργασίας. Η ανάλογη προετοιμασία πάνω στο ειδικό και μη λεξιλόγιο, στους ομιλητές και στο γενικότερο επικοινωνιακό πλαίσιο, στο οποίο εκφωνείται η ομιλία είναι επίσης απαραίτητη. Η αρχή αυτή είναι σημαντικό να καλλιεργείται ήδη στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, ώστε οι εκπαιδευόμενοι διερμηνείς να μπορούν αφενός να αντισταθμίζουν γνωστικά κενά και αφετέρου να αντιμετωπίζουν ζητήματα και δυσκολίες με τις κατάλληλες τεχνικές.

Η έρευνα με φοιτητές διερμηνείας παρουσιάζει προκλήσεις, με μικρό αριθμό δειγμάτων και άρα χαμηλή ασφάλεια συμπερασμάτων. Δίδει, εντούτοις, αξιόλογα στοιχεία για τις επιδόσεις τους σε ομιλίες που συνδυάζουν επιστημονικά στοιχεία, προφορικότητα και προσωπική συναισθηματική αφήγηση. Οι επιδόσεις εκπαιδευόμενων διερμηνέων, με παρεμφερές υπόβαθρο λίγο διαφέρουν μεταξύ τους, ως προς την χρήση τακτικών στη διερμηνεία, την αντιμετώπιση ορολογίας και την απόδοση καθημερινού λόγου. Η τελευταία παρουσιάζει μεν ποικιλία μεταξύ των δειγμάτων και λιγότερα ζητήματα, οι διερμηνείς φαίνονται δε να έχουν πλήρη επίγνωση των σημείων που η ποιότητα της απόδοσής τους χωλαίνει.

Λίγα λόγια για τον ομιλητή

Ο Κωνσταντίνος Δασκαλάκης είναι Έλληνας Καθηγητής της Επιστήμης των Υπολογιστών στο MIT. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν την θεωρητική πληροφορική και την διεπαφή της με τα Οικονομικά, την Στατιστική, τη Θεωρία Πιθανοτήτων, και την Τεχνητή Νοημοσύνη (Δασκαλάκης Κωνσταντίνος, n.d.). Έχει αποφοιτήσει από τη σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και έλαβε υποτροφία για το Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϋ, όπου και πραγματοποίησε διδακτορικές σπουδές στην Επιστήμη των Υπολογιστών υπό την εποπτεία του διακεκριμένου επιστήμονα της πληροφορικής, καθηγητή Χρίστου Παπαδημητρίου (Δασκαλάκης Κωνσταντίνος, n.d.). Έγινε ευρύτερα γνωστός επειδή απάντησε στο επιστημονικό ερώτημα – γρίφο, το οποίο ήταν άλυτο για περισσότερα από 50 χρόνια, με την εργασία που εκπόνησε με θέμα «Η Υπολογιστική Πολυπλοκότητα της Ισορροπίας Ναζ». Με την έρευνα αυτή εντόπισε υπολογιστικά εμπόδια στην εφαρμοσιμότητα της ισορροπίας Ναζ, που υπήρξε το επίκεντρο των οικονομικών μαθηματικών. Για το πόνημα αυτό ο Κ. Δασκαλάκης και οι συνεργάτες του βραβεύτηκαν το καλοκαίρι του 2008 από τη Ένωση Θεωρίας Παιγνίων (Game Theory Society) με το βραβείο Καλάι, και το καλοκαίρι του 2011 από την Ένωση Βιομηχανικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών (Society for Industrial and Applied Mathematics) με το βραβείο εξαιρετικής έρευνας.

Η πρόσφατη ερευνητική του δραστηριότητα επικεντρώνεται στις δημοπρασίες και τα μαθηματικά τους θεμέλια. Γενέκευσε σε πολλαπλά αντικείμενα το επίσης βραβευμένο με Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών έργο του Ρότζερ Μάιερσον (Mayerson) για τον σχεδιασμό μηχανισμών στη θεωρία παιγνίων (The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 2007, n.d.).

Άλλες κορυφαίες βραβεύσεις του Κ. Δασκαλάκη αποτελούν το βραβείο Νεβανλίνα από τη Διεθνή Ένωση Μαθηματικών (International Mathematical Union). Το βραβείο αυτό απονέμεται μαζί με το βραβείο Φιλντς, για εξαιρετική συνεισφορά στις μαθηματικές πτυχές των επιστημών της πληροφορίας. Το 2008 τιμήθηκε με το επίσης κορυφαίο βραβείο για την καλύτερη διδακτορική διατριβή στην πληροφορική από τη Εταιρία Επιστημόνων Πληροφορικής ACM (Association for Computing Machinery) (Δασκαλάκης Κωνσταντίνος, n.d.).

Η ομιλία – πηγή

Η ομιλία-πηγή είναι μία συνέντευξη του Κ. Δασκαλάκη ως βραβευμένου επιστήμονα στο Heidelberg Laureate Forum (HLF). Το τελευταίο είναι ένα επιστημονικό συνέδριο δικτύωσης νέων ερευνητών και επιστημόνων, το οποίο διοργανώνεται ετησίως από το 2013 και έπειτα υπό την αιγίδα του Heidelberg Laureate Forum Foundation (HLFF). Στο συνέδριο αυτό 200 προσεκτικά επιλεγμένοι νέοι ερευνητές από το χώρο των Μαθηματικών και της Επιστήμης των Υπολογιστών αλληλεπιδρούν και δέχονται επιρροές από καταξιωμένους επιστήμονες των παραπάνω αντικειμένων, μέσω ομιλιών, προφορικής διάδρασης και συζητήσεων. Επομένως, δεν πρόκειται για ένα απλό συνέδριο όπου μία ομάδα συμμετεχόντων παρακολουθεί μία σειρά ομιλιών, αλλά μία επιστημονική συγκέντρωση που έχει σκοπό να δικτυώσει νεότερες και προηγούμενες γενιές επιστημόνων σε μία ωφέλιμη «όσμωση» για αμφότερα τα μέρη (About Us - Heidelberg Laureate Forum, n.d.).

Οι *Laureates*, δηλαδή οι βραβευμένοι επιστήμονες προσκεκλημένοι του συνεδρίου είναι αποδέκτες των παρακάτω βραβείων: Abel Prize, ACM A.M. Turing Award, ACM Prize in Computing, Fields Medal, IMU Abacus Medal και Nevanlinna Prize. Το συγκεκριμένο βραβείο κέρδισε το 2018 ο Κ. Δασκαλάκης και με αυτή την αφορμή παρευρέθη στο 6^ο HLF (Heidelberg Laureate Forum Foundation, 2019-2022).

Περιγραφή του Δείγματος

Το δείγμα φοιτητών που αξιοποιήθηκε για την εν λόγω έρευνα είναι ενδοπανεπιστημιακό, προέρχεται δηλαδή εξ ολοκλήρου από το ΤΞΓΜΔ του Ιονίου Πανεπιστημίου. Πιο συγκεκριμένα, το δείγμα αποτελείται από έξι προπτυχιακούς φοιτητές και προπτυχιακές φοιτήτριες, οι οποίοι έχουν ως γλώσσες εργασίας τα Ελληνικά και τα Αγγλικά. Όλοι οι φοιτητές είναι Έλληνες με μητρική γλώσσα τα ελληνικά (Γλώσσα Α) και Γλώσσα Β τα Αγγλικά. Συνεπώς, εργάζονται με τους συνδυασμούς Αγγλικά – Ελληνικά και Ελληνικά – Αγγλικά, οπότε το συγκεκριμένο πόνημα αποτελεί εργασία ευθείας διερμηνείας. Ορισμένοι εξ αυτών βρίσκονται στο α' και κάποιοι στο β' έτος της Ειδίκευσης Διερμηνείας, ενώ δύο φοιτήτριες είναι τελειόφοιτες και έχουν ολοκληρώσει και τα δύο έτη σπουδών.

Έρευνα στη Διερμηνεία

Ένα από τα βασικότερα ζητήματα που τίθενται προς επίλυση στην απάντηση ερευνητικών και επιστημονικών ερωτημάτων είναι η εξεύρεση ενός θεωρητικού υπόβαθρου που θα είναι το έρεισμα. Η διερμηνεία αποτελεί έναν ιδιάζοντα κλάδο αφού σχετικά πρόσφατα ξεκίνησε να αποτελεί διακριτό επάγγελμα, πόσο μάλλον ξεχωριστό επιστημονικό πεδίο. Κατά συνέπεια οι υπάρχουσες έρευνες που αφορούν τεχνικές και στρατηγικές διερμηνείας είναι περιορισμένες, τουλάχιστον σε σχέση με άλλα επιστημονικά πεδία και πολλές φορές στερούνται επιστημοσύνης. Η νεαρή φύση της διερμηνείας ως επαγγέλματος και ως επιστήμης, αλλά και η διερμηνευτική διαδικασία ως γνωστική/εγκεφαλική δραστηριότητα (*cognitive task*) οδήγησαν αρχικά άλλους κλάδους να ενδιαφερθούν και να κάνουν απόπειρες επιστημονικής έρευνας (*outside interest*) (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, pp.6-7) . Συνεπώς, το αρχείο αλλά και τα παραδείγματα έρευνας στη διερμηνεία προέρχονται από κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως είναι η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η νευρογλωσσολογία ή ακόμη και η τεχνητή νοημοσύνη κτλ (Pöchhacker 2004: 68–79 στις Swabey and Nicodemus, 2011, p.9).

Πέραν των παραπάνω υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες που καθιστούν δυσεύρετο το θεωρητικό επιστημονικό υπόβαθρο στη διερμηνεία. Οι επαγγελματίες διερμηνείς είναι συχνά απρόθυμοι να γίνουν υποκείμενα έρευνας, να εξηγήσουν τις επιλογές τους ή ενδεχόμενες αστοχίες και να παρακολουθούνται κατά τη διάρκεια της δουλειάς τους, σε πραγματικό χρόνο (Ziobro-Strzëbek, 2014, p. 1). Είναι ακόμη δύσκολο πολλές φορές να βρεθεί ένα ομοιογενές αξιόλογο από αριθμητικής άποψης ερευνητικό δείγμα από διερμηνείς με κοινούς συνδυασμούς, εμπειρία στη διερμηνεία, αλλά ακόμη και άλλα χαρακτηριστικά, όπως φύλο και ηλικία. Από την άλλη πλευρά, η έρευνα στη διερμηνεία εναπόκειται σε ενεργούς επαγγελματίες και όχι σε εξειδικευμένους επιστήμονες που ασχολούνται αποκλειστικά με αυτή (Pochhäcker, 1995) (όπως γίνεται για παράδειγμα στη μετάφραση όπου υπάρχει διάκριση μεταξύ μεταφραστών και μεταφρασεολόγων). Αυτό σημαίνει ότι είναι σύνηθες οι ερευνητές της διερμηνείας να μην διαθέτουν κάποιο γνωστικό υπόβαθρο για την διεξαγωγή έρευνας, αφού τέτοιου είδους κατάρτιση απουσιάζει από τα προγράμματα σπουδών διερμηνείας. Άλλωστε οι σπουδές διερμηνείας επιλέγονται κυρίως από φοιτητές που δεν επιθυμούν να ασχοληθούν με κάτι «επιστημονικό» (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011,

p.54). Το γεγονός αυτό επηρεάζει ποικιλοτρόπως την ποιότητα της έρευνας, τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται και την καθιέρωσή τους, αλλά και ενδεχομένως τα αποτελέσματά της, αφού συχνά αμφισβητούνται ως προς την χρησιμότητά τους στην πρακτική της διερμηνείας. Ως αποτέλεσμα, η έρευνα που γίνεται στη διερμηνεία συχνά στερείται επιστημολογικών προσεγγίσεων (Gile, 1998 in Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, p.6).

Ένα επιπλέον στοιχείο που χαρακτηρίζει την έρευνα στη διερμηνεία είναι ότι τις περισσότερες φορές το μοναδικό εργαλείο έρευνας είναι το κείμενο-στόχος, δηλαδή το διερμηνεύμα. Είναι αρκετές φορές δύσκολο ή ακόμη και αδύνατο να μελετηθεί η διερμηνεία αυτή καθαυτή, οπότε όλα τα συμπεράσματα αναφορικά με πιθανά λάθη ή τακτικές που ακολουθούνται κατ' επανάληψη δίνονται από το κείμενο/ομιλία που *προκύπτει* (Dillinger, 1989, in Liu, 2009 p.160). Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στις ερευνητικές μελέτες είναι εμπνευσμένες από άλλα επιστημονικά πεδία, αλλά βασίζονται κυρίως στην παρατήρηση (observation) αλλά και στην ανάπτυξη θεωριών. Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τη διερμηνευτική διαδικασία συχνά χρησιμοποιείται η μέθοδος της συνέντευξης τόσο στους διερμηνείς όσο και στους αποδέκτες/χρήστες της διερμηνείας ώστε να διερευνηθούν η αυτοαξιολόγηση και ο τρόπος εργασίας των πρώτων αλλά και η ανατροφοδότηση των δεύτερων. Με ανάλογη λογική χρησιμοποιείται και η μέθοδος του ερωτηματολογίου. Με βάση αυτά τα δεδομένα θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι στην έρευνα στη διερμηνεία εργαζόμαστε με κάποιου είδους ερώτημα (*inquiry*) και έπειτα ακολουθούμε μια ερμηνευτική διαδικασία (*interpretive/hermeneutic process*) (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, pp.15-20). Σε κάθε περίπτωση όμως η έρευνα στη διερμηνεία συνεχίζει να επωφελείται από άλλους επιστημονικούς κλάδους και να γίνεται όλο και περισσότερο διεπιστημονική (*interdisciplinary*), δεδομένου ότι λαμβάνει νέες μορφές (βλ. διερμηνεία εξ' αποστάσεως – *remote interpreting*) και διεξάγεται σε νέα περιβάλλοντα (πχ. διερμηνεία σε μεταναστευτικές δομές για αιτούντες άσυλο) (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, p.104). Στο πλαίσιο αυτό αναδύονται και νέοι ερευνητές με διπλό επιστημονικό υπόβαθρο, τόσο στη διερμηνεία όσο και σε άλλες επιστήμες (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, p. 51), με σκοπό να συγκεκριμενοποιήσουν τα ερευνητικά ερωτήματα και να αξιοποιήσουν υπάρχοντα εργαλεία στην έρευνα της διερμηνείας (Pochhäcker, 2004 in Swabey and Nicodemus, 2011, pp. 53-54).

Βάση ανάλυσης διερμηνευτικών ζητημάτων/ Τυποποίηση λαθών

Προτού προβούμε σε οποιαδήποτε ανάλυση των αποτελεσμάτων της διερμηνείας και των απαντήσεων στην ημιδομημένη συνέντευξη, θα ήταν συνετό να αποφασίσουμε αν και κατά πόσο θα αναφερθούμε σε *διερμηνευτικά λάθη* ή θα προτιμήσουμε την έννοια της *διερμηνευτικής προσέγγισης* ή άλλο όρο. Ο όρος *λάθος* έχει σαφώς μια αισθητά αρνητική χροιά και πολλές φορές στη διερμηνεία – αλλά και στη μετάφραση- είναι στενά συνδεδεμένος με το επικοινωνιακό περιβάλλον, αλλά και το κοινό στόχο, δηλαδή τους ακροατές. Ειδικότερα σε ομιλίες με εξειδικευμένο ή επιστημονικό περιεχόμενο οι συνειδητές ή ασυνείδητες επιλογές των διερμηνέων μπορούν να χαρακτηριστούν περισσότερο ή λιγότερο αποδεκτές, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη την εξοικείωση των αποδεκτών της διερμηνείας με το γνωσιακό πεδίο της ομιλίας. Δεδομένου ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουμε να κάνουμε με διερμηνεία σε πραγματικές συνθήκες, αλλά με διερμηνεία στο πλαίσιο έρευνας, δεν θα ορίσουμε συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να θεωρηθεί αποδεκτό το διερμηνεύμα. Εντούτοις, θα αποφύγουμε τον όρο *λάθη* και θα αρκεστούμε σε *διερμηνευτικά ζητήματα*, δηλαδή σε περιπτώσεις όπου οι διερμηνείς θα μπορούσαν να προβούν σε διαφορετικές αποδόσεις ή να ακολουθήσουν διαφορετικές πρακτικές ώστε το διερμηνεύμα να αποδίδει όσο το δυνατόν σαφέστερα τις πληροφορίες και το ύφος της πρωτότυπης ομιλίας, όντας εύκολα κατανοητό από έναν ακροατή, ανεξαρτήτως της εξοικείωσης του τελευταίου με το περιεχόμενο της ομιλίας.

Η ανάλυση της διερμηνείας προϋποθέτει την παραδοχή ότι υπάρχουν ορισμένες τεχνικές και στρατηγικές από τις οποίες μπορούν να αποκλίνουν οι διερμηνείς. Ορισμένοι θεωρητικοί όπως ο Gile (1995) το αμφισβητούν, όμως το ερώτημα που γενικότερα προκύπτει είναι πόσο δύσκολο ή εύκολο μπορεί να είναι να ακολουθεί ένας διερμηνέας μια συγκεκριμένη τακτική σε κάθε ανάθεση διερμηνείας. Η Magdalena Bartłomiejczyk (2006, p.152) ορίζει τις στρατηγικές διερμηνείας ως *μεθόδους που λειτουργούν δυνητικά ευνοϊκά στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων που συναντούν οι διερμηνείς ή διευκολύνουν γενικότερα τη δουλειά τους και αποτρέπουν πιθανά ζητήματα*. Με δεδομένη όμως την ύπαρξη αυτών των στρατηγικών, ο Gile τις κατατάσσει σε δύο κατηγορίες, τις τακτικές που αφορούν την κατανόηση (*comprehension tactics*) και τις τακτικές που αφορούν την πρόληψη (*preventive*

tactics). Στις πρώτες εντάσσονται τακτικές όπως η σκόπιμη καθυστέρηση της ανταπόκρισης/απόδοσης του διερμηνέα (*delaying response*), η προήγηση (*anticipation*), αλλά και η συμπερασματική χρήση πληροφοριών που έχασε ο διερμηνέας σε δεύτερο χρόνο ή με τη βοήθεια κάποιων γενικών γνώσεων (*inferencing*). Μία ακόμη τακτική είναι και το *chunking* δηλαδή ο χωρισμός του κειμένου-πηγή σε επιμέρους κομμάτια και η διερμηνεία αυτών των επιμέρους κομματιών. Στις τεχνικές κατανόησης ανήκει ακόμη και η χρήση σχετικού με την ομιλία υλικού στην καμπίνα (*documents in the booth*), αλλά και η βοήθεια του συναδέλφου διερμηνέα (*boothmate's help*). Η τελευταία τακτική δε θα ληφθεί υπόψη, καθώς οι διερμηνείς θα διερμηνεύσουν μόνοι τους τη συνέντευξη. Από την άλλη πλευρά, στις τεχνικές που αφορούν την πρόληψη εντάσσονται η λήψη σημειώσεων κατά τη διερμηνεία (*note-taking*), η αλλαγή της διάρκειας μεταξύ της πρόσληψης του κειμένου- πηγή και της απόδοσής του (*changing ear-voice span*), αλλά και η αλλαγή της σειράς, εάν υπάρχει απαρίθμηση (*changing the order in enumeration*).

Τα παραπάνω αφορούν μια συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση τακτικών στη διερμηνεία, με βάση τη κατανόηση του πρωτοτύπου και την πρόληψη λαθών. Στη βιβλιογραφία συναντάται και ο διαχωρισμός που βασίζεται στις τακτικές που αποτυπώνονται και αφορούν αποκλειστικά το προϊόν της διερμηνείας (*product-oriented strategies*) και γενικότερες στρατηγικές (*overall strategies*). Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τακτικές κατανόησης που αναφέρθηκαν παραπάνω όπως το *inferencing/parallel reformulation*, αλλά αναφέρονται ακόμη και η προσθήκη/επεξήγηση (*addition*) – όταν παρουσιάζονται πολιτισμικές διαφορές, η προσέγγιση (*approximation*), η συμπίεση στοιχείων με γενίκευση ή απλούστευση (*compression*), η παράλειψη (*omission*) και η αυτούσια αναπαραγωγή του μηνύματος (*reproduction*). Στις γενικότερες στρατηγικές εντάσσεται η προήγηση (*anticipation*) και η οπτικοποίηση (*visualization*).

Σύμφωνα με τους Halim και Ang (2021, p.8), τα λάθη που μπορούν να γίνουν στη διερμηνεία εντάσσονται σε τρεις βασικές κατηγορίες, δηλαδή στα λάθη κατανόησης (*comprehension errors*), στα γραμματικά λάθη (*grammatical errors*) και στα λάθη που σχετίζονται με την εκφορά της γλώσσας (*disfluencies*). Στην πρώτη κατηγορία λαθών ανήκουν φαινόμενα όπως η παράλειψη και η – άσκοπη - προσθήκη πληροφοριών που δεν συναντώνται στο πρωτότυπο κείμενο, αλλά και η διαστρέβλωση ρημάτων, επιθέτων και άλλων στοιχείων του λόγου ή νοηματικών μονάδων. Εν προκειμένω, σε αυτή την κατηγορία λαθών θα εξετάσουμε και θα συμπεριλάβουμε τη χρήση ορολογίας από τις διερμηνείς, αλλά και τη σύνταξη στα ελληνικά και κατά πόσο αυτή επηρεάζεται από την πρωτότυπη ομιλία στα αγγλικά. Επιπρόσθετα, θα δοθεί έμφαση στην τήρηση του ύφους, ειδικά όταν ο λόγος εναλλάσσεται από επιστημονικό

σε συναισθηματικό και στην προσαρμογή των διερμηνέων στην εναλλαγή αυτή . Καθότι κάποια από τα παραπάνω έχουν αναφερθεί και ως στρατηγικές, είναι σημαντικό να διασαφηνίσουμε ότι οι Halim και Ang (2021, p.11) μιλούν για λάθη μόνο όταν κάποια παράλειψη ή προσθήκη οφείλεται σε έλλειψη κατανόησης ή λανθασμένη κατανόηση του μηνύματος του πρωτοτύπου. Μάλιστα υποστηρίζουν ότι τα λάθη αυτά συναντώνται ιδιαίτερα συχνά στην επίδοση φοιτητών διερμηνείας, οι οποίοι συχνά τείνουν να παραλείπουν ολόκληρες προτάσεις (Halim και Ang 2021, p.11). Από την άλλη πλευρά τα γραμματικά λάθη εντοπίζονται σε οποιαδήποτε μορφή λανθασμένης χρήσης της γλώσσας, όπως για παράδειγμα ασυμφωνία σε αριθμό, γένος και πτώση. Η τρίτη κατηγορία λαθών αναφέρεται σε στοιχεία όπως παύσεις, χασμωδίες, λανθασμένη άρθρωση, τα οποία υπονομεύουν την ποιότητα του γλωσσικού μηνύματος. Πιο συγκεκριμένα οι παύσεις μπορεί να χωρίζονται σε άηχες παύσεις ή σε παύσεις που έχουν ήχους που δεν ανταποκρίνονται σε κάποιο φώνημα (non-phonemic vocalisations)(Halim και Ang 2021, p.12) Οι παύσεις στη διερμηνεία, ειδικότερα όταν συνδυάζονται με παράλειψη τείνουν γενικότερα να υποβαθμίζουν την εμπιστοσύνη μεταξύ διερμηνέα και χρήστη διερμηνείας, καθώς υποδεικνύουν προβλήματα (Pym, 2008).

Σε αυτό το σημείο αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στην παράλειψη, ως ιδιαίτερο και ξεχωριστό διερμηνευτικό ζήτημα. Σύμφωνα με τον Pym (2008) και τη νόρμα περί πληρότητας στη διερμηνεία (norm of completeness) στην οποία αναφέρθηκε πρώτη φορά ο Jones (2002), η παράλειψη μπορεί άλλοτε να αποτελεί λάθος στη διερμηνεία και άλλοτε στρατηγική στην οποία καταφεύγει ο διερμηνέας επί σκοπού (effort of omission) και μπορεί να συμβάλλει και στη συνοχή του κειμένου, εάν γίνεται με σύνεση (Viaggio, 2002, Gumul and Lyda, 2007) . Ο Pym (2008) μιλάει ακόμη και για *effort of omission*. Ωστόσο, ακόμη και στην πρώτη περίπτωση η παράλειψη ενδέχεται να μην επιδέχεται αρνητικής κριτικής, ανάλογα με τις συνθήκες που οδήγησαν σε αυτή (Frantescu, 2020, p.90). Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα μιας παράλειψης στη διερμηνεία και το εννοιολογικό πλαίσιο (contextualization), οι παραλείψεις μπορεί να είναι χαμηλού (*low-risk omission*) ή υψηλού ρίσκου (*high-risk omission*) για την ποιότητα (Pym, 2008). Συνεπώς, με βάση τα παραπάνω κριτήρια, οι παραλείψεις μπορεί να αφορούν τη σκόπιμη αναπήδηση στοιχείων (*skipping omissions*), τον πλεονασμό (εάν δεν γίνουν) (*redundancy omissions*) ή να είναι παραλείψεις λόγω (έλλειψης) κατανόησης (*comprehension omissions*), λόγω καθυστέρησης της απόδοσης (*delay omissions*) ή να γίνονται απεγνωσμένα εξαιτίας της επιδείνωσης της επίδοσης του διερμηνέα (*compounding omissions*). Συχνά οι διερμηνείς παραλείπουν στοιχεία του προφορικού λόγου, όπως γεμίσματα (*fillers*) τα οποία θεωρούν περιττά (Gile, 1995, pp.5-6).

Ανάλυση απόδοσης διερμηνέων

Έχοντας ολοκληρώσει την ανάλυση της θεωρίας, είναι εύλογο να ακολουθήσει η ανάλυση των διερμηνευμάτων, με σκοπό τον εντοπισμό των προαναφερθέντων ζητημάτων και την ερμηνεία της εμφάνισης των ζητημάτων αυτών. Για την αποτελεσματικότερη κατανόηση των διερμηνευτικών ζητημάτων και την ενάργεια του ερευνητικού συμπεράσματος, τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν σε πίνακες. Στους πίνακες αυτούς θα παρουσιαστούν τα ζητήματα κατανόησης και τα γραμματικά ζητήματα, ενώ τα ζητήματα εκφοράς θα σχολιαστούν στο τέλος συγκεντρωτικά. Τα διερμηνεύματα ηχογραφήθηκαν ατομικά από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και αναλύθηκαν σε δεύτερο χρόνο.

Δείγμα 1

Πρωτότυπη ομιλία	Απόδοση διερμηνέα
High dimensional probability	Πιθανότητα και στατιστική (γενίκευση)
Minimax theory	• (παράλειψη λόγω έλλειψης κατανόησης)
Revenue optimal single item auctions	Σχεδιασμός δημοπρασιών (προσέγγιση)
You mentioned doctors Cook and Karp, both of whom won Turing Awards	Αναφέρατε άτομα από το Turing Award (παράλειψη-προσέγγιση)
I have interacted a lot with Karp, so we have written papers together, at least a couple, I was also a TA for him	...έχουμε κάνει μαθήματα μαζί... (παράλειψη-απλούστευση)
Computer scientists	Οι πληροφο-...τα άτομα που ασχολούνται με την πληροφορική (γενίκευση)
Like, you know try to make it a win-win situation like for my students	...να είναι win-win κατάσταση για τους μαθητές μου... (αυτούσια αναπαραγωγή)
...you know like further the foundation of machine learning and in particular deep learning	...για να διεκρινούμε τη θεμελιώδη βάση σχετικά με την εκπαίδευση που αφορά τη μηχανική εκπαίδευση... (λάθος κατανόησης)

I have been personally fascinated by the use of deep neural networks to approach high dimensional to model high dimensional data	...με επηρέασε πολύ η χρήση των νευρωνικών δικτύων ώστε να πλησιάσουμε τα δεδομένα που αφορούν... (παράλειψη –ατελής πρόταση)
There are lots of optimization and statistical challenges that arise ...	Υπάρχουν λοιπόν στατιστικές προκλήσεις και άλλες προκλήσεις που αφορούν τη βελτίωση αυτού του συστήματος (προσέγγιση)
...to be able to talk rigorously about, you know, this deep neural network approach is to model high dimensional data...	...ώστε να είμαστε σε θέση να μιλούμε με αυτοπεποίθηση για αυτό το νευρωνικό δίκτυο, την προσέγγιση που αναφέραμε (προσέγγιση-παράλειψη λόγω κατανόησης)
Since you're a new laureate...	Καθώς συμμετέχετε πρώτη φορά σε αυτό το φόρουμ (προσέγγιση)
mentorship	To mentorship (αυτούσια αναπαραγωγή)

Δείγμα 2

Πρωτότυπη ομιλία	Απόδοση διερμηνέα
mentorship	To mentorship (αυτούσια αναπαραγωγή)
...also for contributions to the understanding of high dimensional probability and statistics..	...για τη συνεισφορά μου στις πιθανότητες και τη στατιστική... (γενίκευση-απλούστευση)
...some of the beautiful papers that inspired...	...μερικά από τα papers που με ενέπνευσαν... (αυτούσια αναπαραγωγή)
...Meyerson's 1981 paper on the design of revenue optimal single item auctions...that's on game theory math and econ side, on the complexity side of course..., you know it's Alan Turing's 1936 paper on computable numbers	...και του Μάϊσον...σχετικά με τα παίγνια...και την πολυπλοκότητα...σχετικά με την πολυπλοκότητα είναι το του Alan Turing...για τα υπολογίσιμα νούμερα (γενίκευση-παράλειψη)
of course you know Cook and Kaprs and the completeness papers and my adviser Christos Papadimitriou in 1994 paper on existence arguments and complexity theory within P and NP	...και φυσικά αυτός που με επέβλεπε...που έγραψε το 1994 ...ένα κείμενο για την πολυπλοκότητα και το PNP (παράλειψη λόγω κατανόησης)

You mentioned doctors Cook and Karp, both of whom won Turing Awards	Αναφέρατε τους Κουκ και Κορκ (λανθασμένη εκφορά)
I have interacted a lot with Karp, so we have written papers together, at least a couple, I was also a TA for him	Εχουμε γράψει πολλά paper μαζί...(παράλειψη λόγω κατανόησης και αυτούσια αναπαραγωγή)
Are there any other laureates here who inspired you....	Υπάρχουν κάποιοι άλλοι που σας ενέπνευσαν..(παράλειψη-γενίκευση)
...it was very fun yesterday at the reception...	...και ήταν πολύ ωραία χθες στη ρεσεψιόν...(αυτούσια αναπαραγωγή-παραινόηση)
...there are lots of them, of course, sort of like, you know the P versus NP problem is a huge open problem which I don't expect to be solved in the next, you know, few, years	Υπάρχουν τέτοια προβλήματα που δεν περιμένω να λύσω τα επόμενα χρόνια, αλλά...(γενίκευση – παράλειψη λόγω κατανόησης)
...you know like further the foundation of machine learning and in particular deep learning	...και το machine learning...(γενίκευση-αυτούσια αναπαραγωγή)
I have been personally fascinated by the use of deep neural networks to approach high dimensional to model high dimensional data	...με ενδιαφέρει η χρήση της – των νευρωνικών συστημάτων, για να προσεγγίσουμε τα δεδο-...τα πολύπλοκα δεδομένα (απλούστευση)

Δείγμα 3

Πρωτότυπη Ομιλία	Απόδοση Διερμηνεία
...also for contributions to understand the computational complexity of problems in game theory markets and economics	...για τη συνεισφορά μου στο να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα των παιγνίων, στη θεωρία των παιγνίων, τις αγορές, τα οικονομικά γενικότερα (παράλειψη και λανθασμένη εκφορά)
...Von Neumann's 1928 paper on minimax theory...	...η έρευνα του 1928 του Φον Νόϊμαν πάνω στην έρευνα μικρών αγορών... (λάθος κατανόησης)

...and Meyerson's 1981 paper on the design of revenue optimal single item auctions...	...του Μάϊερσον η έρευνα του 1981 στον σχεδιασμό δημοπρασιών για βέλτιστα έσοδα (προσέγγιση)
...it's Alan Turing's 1936 paper on computable numbers...	...η έρευνα του Turing για τους υπολογίσιμους αριθμούς...
...of course you know Cook and Karp's and the completeness papers and my adviser Christos Papadimitriou in 1994 paper on existence arguments and complexity theory within P and NP...	...οι έρευνες των Κουκ και Καρπ...και η έρευνα του συμβούλου μου Χρήστου Παπαδημητρίου το 1994 σχετικά με τα επιχειρήματα ύπαρξης και τη θεωρία της πολυπλοκότητας εντός πολυωνυμικού χρόνου και μη καθοριστικού πολυωνυμικού χρόνου (παράλειψη)
...to understand fundamental problems in games and markets...	...για την κατανόηση θεμελιωδών προβλημάτων σε παιχνίδια και αγορές...(λανθασμένη απόδοση ορολογίας)
....what makes me more singular within my discipline [...] two disciplines that I am interested in	μέσα στη δική μου πειθαρχία [...] δύο κλάδοι που με ενδιαφέρουν (λανθασμένη απόδοση)
...to approach high dimensional to model high dimensional data...	...για τη δημιουργία μοντέλων δεδομένων υψηλών διαστάσεων...

Δείγμα 4

Πρωτότυπη Ομιλία	Απόδοση Διερμηνεία
Congratulations on your Nevanlinna Prize	Συγχαρητήρια για το Nevanlinna Prize που λάβατε (αυτούσια αναπαραγωγή)
...also for contributions to understand the computational complexity of problems in game theory markets and economics...also for contributions to the understanding of high dimensional probability and statistics..	...στην αντίληψη της υπολογιστικής πολυπλοκότητας....επιπλέον για τις συμβολές στην αντίληψη των διαστατικών...εεε....(παράλειψη – γενίκευση)
...and who are some of the people who...	...και ποιο είναι κάποια από τα άτομα που (λανθασμένη εκφορά)
...some of the beautiful papers that inspired...	Εεε...είδα τις πανέμορφες εργασίες...

...Von Neumann's 1928 paper on minimax theory.....Meyerson's 1981 paper on the design of revenue optimal single item auctions...that's on game theory math and econ side, on the complexity side of course...you know it's Alan Turing's 1936 paper on computable numbers	...και είδα στη θεωρία των... του (ακατάληπτη λέξη) το...του 2000, από το 1900...το 1928...και από πλευράς της πολυπλοκότητας...για τους υπολογισμούς αριθμούς...(γενίκευση – παράλειψη)
of course you know Cook and Karp's and the completeness papers and my adviser Christos Papadimitriou in 1994 paper on existence arguments and complexity theory within P and NP	...και με τις συμβουλές μου στον Χρήστο Παπαδημητρίου...για την πολύπλοκη θεωρία μέσα στο...(παράλειψη λόγω έλλειψης κατανόησης)
...in particular a lot of work that I did has an interdisciplinary nature...	...έχει μία φύση πολύ...εεε...εεμ...πολύ εεμ...με πολλές απόψεις (παρανόηση)
...and, you know, using computation to approach these important problems wouldn't have happened if one, you know was singly interested in, you know their, own domain of expertise...	...και το να χρησιμοποιείς τους υπολογιστές για να αντιμετωπίσεις αυτά τα σημαντικά προβλήματα δε θα μπορούσε να συμβεί...δε θα ήτανε...για να μπορέσεις...για να μπορέσεις να επικεντρωθείς στον κύριο τομέα σου...στον κύριο τομέα της ειδίκευσής σου...(παράλειψη λόγω έλλειψης κατανόησης)
I have interacted a lot with Karp, so we have written papers together, at least a couple, I was also a TA for him	...έχω, έχω συναναστραφεί με πολλά άτομα...εεε ήμουν επίσης υπότροφός του...(παράλειψη –λανθασμένη απόδοση ορολογίας)
Computer scientists	Οι υπολογιστικοί επιστήμονες...(λανθασμένη απόδοση-εκφορά)
...you know like further the foundation of machine learning and in particular deep learning	...για να προχωρήσουν τα θεμέλια στη μηχανική εκμάθηση...αρκετά εις βάθος μπορώ να πω (παρανόηση)
Are there any other laureates...	...υπάρχουνε άλλοι μαθητές...
...it was very fun yesterday at the reception...	...είχε πλάκα χθες στο κάμπος...

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στο παραπάνω δείγμα παρουσιάζονται ζητήματα απόδοσης που έχουν εντοπιστεί και στα προηγούμενα δείγματα και χρήζουν σχολιασμού και ανάλυσης . Ωστόσο κατά την ακρόαση του διερμηνεύματος εντοπίστηκαν περισσότερα ζητήματα. Επρόκειτο συνήθως για παρανοήσεις εξαιτίας έλλειψης κατανόησης και εξοικείωσης με το θεματικό περιεχόμενο της ομιλίας. Ο διερμηνέας, στην περίπτωση αυτή κατέφυγε στις τεχνικές της παράλειψης και της γενίκευσης που όμως τις περισσότερες φορές δεν ανταποκρινόταν νοηματικά στο πρωτότυπο. Οι λόγοι που οδήγησαν στην επίδοση αυτή θα αναλυθούν συγκεντρωτικά μετά την παρουσίαση όλων των δειγμάτων.

Δείγμα 5

Πρωτότυπη Ομιλία	Απόδοση Διερμηνέα
mentorship	διδασκαλία
...also for contributions to the understanding of high dimensional probability and statistics..	...αλλά και στην κατανόηση...των πιθανοτήτων, αλλά και των στατιστικών σε υψηλές διαστάσεις (προσέγγιση – γενίκευση)
...the 1928 paper on the minimax theory...	Αυτό του von Neumann για το θεώρημα minimax (αυτούσια αναπαραγωγή)
...Meyerson's 1981 paper on the design of revenue optimal single item auctions...that's on game theory math and econ side, on the complexity side of course..., you know it's Alan Turing's 1936 paper on computable numbers	...και αυτά είναι από την πλευρά των μαθηματικών και της οικονομίας... από την πλευρά της πολυπλοκότητας...σίγουρα η ηχηρική πλευρά του έργου του Alan Turing (παράλείμεις λόγω έλλειψης κατανόησης)
...of course you know Cook and Karp's and the completeness papers and my adviser Christos Papadimitriou in 1994 paper on existence arguments and complexity theory within P and NP...	...σίγουρα...το έργο των Cook and Karp's, αλλά και αυτό του Χρήστου Παπαδημητρίου σχετικά με τη θεωρία της πολυπλοκότητας με το P και το NP...(γενίκευση)
...a lot of the work that I did has an interdisciplinary nature so using computation to understand fundamental problems in games and markets...	...μεγάλο μέρος της δουλειάς μου σχετίζεται με τη διεπιστημονικότητα...που χρησιμοποιεί τους υπολογισμούς στα παιχνίδια, αλλά και στην αγορά...(λανθασμένη εκφορά)
...so you know just being interested in these problems and, you know, using computation to	...έτσι, λοιπόν, καθώς έχουμε ενδιαφέρον για αυτά τα προβλήματα χρησιμοποιώντας

approach these important problems , you know, wouldn't have happened if one, you know, was singly interested in you know, their own domain of expertise...	υπολογιστές για να λύσουμε όλα αυτά...τι θα συνέβαινε, αν στοχεύαμε μόνο σε ένα μέρος...και όχι στη διεπιστημονικότητα (λάθος κατανόησης)
...and he's a class on, I believe, great algorithms, there was a class about, you know, great algorithms, you know, in the history of like, the field, (that sounds like a wonderful class)	...σε μία τάξη...για να υπέροχους αλγόριθμους, θα ήταν σίγουρα μια πραγματικά ωραία τάξη...(προσέγγιση)
I have been personally fascinated by the use of deep neural networks to approach high dimensional to model high dimensional data	Με ενδιαφέρει πολύ, με ενδιαφέρουν πολύ και τα νεότερα διαδίκτυα, με τα μοντέλα υψηλών διαστάσεων δεδομένων

Δείγμα 6

Πρωτότυπη Ομιλία	Απόδοση Διερμηνεία
Since the HLF is all about mentorship...	...για την καθοδήγηση, το mentoring-to-mentorship (αυτούσια αναπαραγωγή)
...Von Neumann's 1928 paper on minimax theory...	To twenty eight του Von Neumann...(αυτούσια αναπαραγωγή)

Στους παραπάνω πίνακες παρουσιάστηκαν όσο το δυνατόν πιο συνοπτικά ζητήματα απόδοσης του περιεχομένου της πρωτότυπης ομιλίας και κυρίως λάθη κατανόησης. Από την απομαγνητοφώνηση των ηχογραφημένων διερμηνευμάτων, προκύπτουν ελάχιστα γραμματικά λάθη, αλλά και ζητήματα εκφοράς. Με μία σύντομη μελέτη των πινάκων, είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς ότι σχεδόν αποκλειστικά τα ζητήματα απόδοσης εντοπίζονται σε σημεία όπου το περιεχόμενο της ομιλίας είναι επιστημονικό. Το προφανέστερο πρόβλημα που φαίνεται να αντιμετωπίζουν οι διερμηνείς είναι η ορολογία και η απόδοσή της, αλλά και ο τρόπος που συνδέονται τα νοήματα αυτά μεταξύ τους. Με λίγα λόγια, οι διερμηνείς συχνά δυσκολεύτηκαν να κατανοήσουν τι ήθελε να πει ο ομιλητής όταν αναφερόταν στην επιστημονική του δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, οι όροι που δυσκόλεψαν σχεδόν καθολικά όλους τους διερμηνείς είναι high dimensional probability and statistics (υψηλή διαστατική πιθανότητα και στατιστική), minimax theory (ελάχιστο θεώρημα) revenue optimal single item auctions (δημοπρασίες μεμονωμένων αντικειμένων με βέλτιστο κόστος) και deep learning

(βαθεία μάθηση). Στα σημεία της ομιλίας όπου εμφανίζονταν οι παραπάνω όροι, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες διερμηνείας κατέφυγαν σε όμοιες στρατηγικές, επιλέγοντας να γενικεύσουν την απόδοση μεταφράζοντας μόνο το ουσιαστικό (βλ. δείγμα 2: *πιθανότητες και στατιστική*) και όχι τα προσδιοριστικά επίθετα ή να δώσουν μία *προσεγγιστική μετάφραση* (βλ. δείγμα 1: *σχεδιασμός δημοπρασιών*). Σε άλλες περιπτώσεις, οι διερμηνείς παρέλειψαν εντελώς την ορολογία επειδή δεν κατανόησαν το περιεχόμενο (βλ. δείγμα 4: *των διαστατικών...*), ή κατέληξαν ακόμη και σε παρανοήσεις (βλ. δείγμα 3: *έρευνα μικρών αγορών*).

Ένα διαφορετικό σημείο, στο οποίο φαίνεται οι διερμηνείς να παρουσιάζουν ζητήματα είναι τα ονόματα των ερευνητών και επιστημόνων που αναφέρθηκαν από τον Κ. Δασκαλάκη. Αρκετά διερμηνεύματα παρουσίασαν ζητήματα σωστής εκφοράς και αναπαραγωγής του ονόματος, ενώ σε πολλά παραλείφθηκε εντελώς. Από την άλλη, πέραν του επιστημονικού λεξιλογίου, η ομιλία περιείχε μη επιστημονικούς όρους, όπως *mentorship* και *papers*, οι οποίοι αποδόθηκαν είτε αυτούσιοι είτε με διαφορετικές αλλά αποδεκτές αποδόσεις ανά διερμηνέα (*καθοδήγηση-διδασκαλία* και *εργασίες-έρευνες*, αντίστοιχα). Επίσης η απόδοση του όρου *laureates* φαίνεται να απασχόλησε τους διερμηνείς (βλ. δείγματα 3 και 4). Όσον αφορά τα *γραμματικά λάθη (grammatical errors)*, αυτά ήταν ελάχιστα, κυρίως με τη μορφή ασυμφωνίας σε γένος (βλ. δείγμα 4: *και ποιε είναι κάποια από τα άτομα...*), όμως αντιμετωπίστηκαν επιτόπου με *αυτοδιόρθωση*.

Τέλος, τα ζητήματα εκφοράς (*disfluencies*) παρουσιάζονται εν μέρει στους παραπάνω πίνακες. Οι άηχες παύσεις παρουσιάζονται με αποσιωπητικά, ενώ εντοπίζονται και κάποιες χασμωδίες (*εεε-ηηη*). Σε γενικές γραμμές το φαινόμενο των παύσεων και των χασμωδιών δεν ήταν ιδιαίτερο έντονο, ήταν όμως έκδηλο στα σημεία όπου εντοπίστηκαν και τα ζητήματα κατανόησης και χρήσης της γλώσσας και οι διερμηνείς καθυστέρησαν την απόδοσή τους, προκειμένου να αντιληφθούν το περιεχόμενο της εκάστοτε νοηματικής ενότητας. Ελάχιστα ήταν ακόμη και τα ζητήματα εκφοράς, κυρίως με τη μορφή λανθασμένου τονισμού (βλ. δείγμα 3: *των παιγνιών* και δείγμα 5: *παιγνία*). Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο ομιλητής χρησιμοποίησε *πολλά στοιχεία προφορικότητας*, κυρίως με τη μορφή *fillers (...you know...)*, τα οποία *συνειδητά* δεν αποδόθηκαν καθόλου σε κανένα διερμηνεύμα.

Η εκφορά του λόγου σε όλα τα διερμηνεύματα προσιδιάζει αρκετά σε αυτή του ομιλητή Κωνσταντίνου Δασκαλάκη. Οι διερμηνείς τείνουν να ακολουθούν το ρυθμό του, ο οποίος είναι σχετικά αργός, με πολλά στοιχεία προφορικότητας, τα οποία οι διερμηνείς εντόπισαν και απέδωσαν αναλόγως. Πιο συγκεκριμένα, οι πολλές επαναδιατυπώσεις σε συνδυασμό με το επιστημονικό περιεχόμενο του λόγου καθυστέρησαν την κατανόηση και, κατά συνέπεια την απόδοση ορισμένων σημείων. Το γεγονός, ωστόσο, ότι η συνέντευξη διεξάγεται στην αγγλική

γλώσσα, η οποία δεν είναι η μητρική γλώσσα του ομιλητή φαίνεται να επηρεάζει την απόδοση των διερμηνέων, ειδικότερα αναφορικά με την προφορά των ξενικών ονομάτων που εμφανώς προκάλεσε διερμηνευτικά ζητήματα σε όλα τα δείγματα. Ο ρυθμός εκφοράς του λόγου αποτελεί μία ιδιαίτερη παράμετρο που χρήζει περαιτέρω ανάλυσης, η οποία δεν δύναται να πραγματοποιηθεί πλήρως σε μία τέτοιας έκτασης εργασία. Εν τούτοις, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την έρευνα στη διερμηνεία, καθώς μπορεί να βοηθήσει εκπαιδευόμενους και επαγγελματίες διερμηνείς να εντοπίσουν την πηγή διερμηνευτικών ζητημάτων όπως η καθυστέρηση της απόδοσης.

Έχοντας ολοκληρώσει την ανάλυση των ζητημάτων/λαθών στα δείγματα, είναι εύλογο να ισχυριστούμε ότι υπάρχει μία κανονικότητα μεταξύ των διερμηνέων. Όπως είδαμε και παραπάνω τα όποια προβλήματα των αποδόσεων απαντώνται αποκλειστικά στα πρώτα λεπτά της ομιλίας όποτε και ο Δασκαλάκης αναφέρεται στα επιστημονικά του ενδιαφέροντα, χρησιμοποιώντας ένα απλό ύφος, το οποίο όμως είναι διανθισμένο με επιστημονικές πληροφορίες και όρους. Εκεί οι διερμηνείς απέτυχαν να αναπαράγουν με ακρίβεια το ύφος αυτό, καθώς η έλλειψη κατανόησης της ορολογίας οδήγησε σε παραλείψεις, γενικεύσεις, αλλά και παρανοήσεις του περιεχομένου, γεγονός που απέδωσε μεν –στα περισσότερα δείγματα – τα λεγόμενα του ομιλητή ή μέρος αυτών, με πολύ πιο απλοϊκό και εκλαϊκευμένο ύφος δε. Εν αντιθέσει με το πρώτο μέρος της ομιλίας, η απόδοση των τελευταίων ερωτήσεων της συνέντευξης που αφορούσαν τη σχέση του Καθηγητή Δασκαλάκη με τους μαθητές του, τους εκπαιδευτικούς του στόχους αλλά και τις απόψεις του για την τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν πολύ περισσότερο ικανοποιητική, προσέγγιζε τα ύφος του πρωτοτύπου και παρουσίασε ελάχιστα ζητήματα (βλ. δείγμα 4: είχε πλάκα χθες στο κάμπους). Πρόκειται για περισσότερο ελεύθερο λόγο χωρίς επιστημονική ορολογία και δυσνόητα νοήματα. Οι επιδόσεις αυτές αποκαλύπτουν ότι οι διερμηνείς δεν είχαν ιδιαίτερη εξοικείωση με το επιστημονικό πεδίο του ομιλητή, ενώ μπορεί να φανερώνει και ανεπαρκή προετοιμασία, δεδομένου ότι δόθηκε σχετικό υλικό. Αυτό δικαιολογείται εάν αναλογιστούμε το γενικότερο υπόβαθρο ενός φοιτητή διερμηνείας στην Ελλάδα το οποίο είναι περισσότερο ανθρωπιστικό/θεωρητικό και λιγότερο θετικό, λαμβάνοντας υπόψη τα προαπαιτούμενα για ξεκινήσει κανείς σπουδές στον κλάδο των ξένων γλωσσών και στη διερμηνεία ειδικότερα.

Σχολιασμός απαντήσεων στην ημιδομημένη συνέντευξη και ερμηνεία

Στην παρούσα έρευνα διερμηνείας δόθηκε η ευκαιρία στους διερμηνείς να προβούν και οι ίδιοι σε μία πρώτη αυτοαξιολόγηση. Σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση των ηχογραφήσεων πραγματοποιήθηκε προφορική ημιδομημένη συνέντευξη μέσω βιντεοκλήσης, ατομικά με κάθε φοιτητή και φοιτήτρια. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης οι διερμηνείς δέχτηκαν πέντε βασικές ερωτήσεις αναφορικά με την γενικότερη εμπειρία τους στη διερμηνεία (μαθήματα, συνέδρια, ατομική πρακτική κτλ.), με ενδεχόμενες προηγούμενες σπουδές στη μετάφραση, αλλά και σχετικά με την προσωπική τους αντίληψη για την επίδοσή τους. Τέθηκε επίσης το ερώτημα εάν θα άλλαζαν κάποιο σημείο στη διερμηνεία τους, αλλά και αν θεωρούν ότι υπήρχαν σημεία που χρειαζόνταν περισσότερη προετοιμασία ή ήταν απαιτητικά στην απόδοση. Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές υπήρξαν αρκετά ομοιογενείς και οι παρατηρήσεις των φοιτητών για τις επιδόσεις τους δεν απέκλιναν πολύ από την πραγματικότητα.

Από το δείγμα των έξι ατόμων, οι τρεις φοιτήτριες είχαν ολοκληρώσει σπουδές και στην Ειδίκευση Μετάφρασης, ενώ οι υπόλοιποι τρεις είχαν παρακολουθήσει τα δύο υποχρεωτικά έτη γενικής μετάφρασης, πριν την έναρξη των σπουδών τους στην Ειδίκευση Διερμηνείας. Ως προηγούμενη εμπειρία στη διερμηνεία, οι πάντες ανέφεραν περισσότερο τα ακαδημαϊκά μαθήματα και τα συνέδρια στα οποία συμμετείχαν μέσω του Τμήματος και λιγότερο την πρακτική εξάσκηση που κάνουν οι ίδιοι μόνοι τους. Μάλιστα, οι διερμηνείς των δειγμάτων 4 και 5 δήλωσαν ότι κάνουν λιγότερη πρακτική από όση θα έπρεπε. Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι φοιτητές υποστήριξαν ότι το προηγούμενο ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο, αλλά και η εμπειρία στη διερμηνεία βοήθησε στην παρούσα ανάθεση μόνο αναφορικά με τις τεχνικές της διερμηνείας και όχι στο περιεχόμενο, παρά την ποικιλία των μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών. Πιο συγκεκριμένα, η διερμηνεία του δείγματος 2 ανέφερε ότι οι σπουδές της την βοήθησαν στο να διαχειρίζεται το ear-voice span, να ολοκληρώνει τις προτάσεις της αλλά και στη λήψη σημειώσεων. Σχετικά με τη δυσκολία της ομιλίας, το σύνολο των ερωτηθέντων απάντησε ότι επρόκειτο για μία δύσκολη έως πολύ δύσκολη (συνέντευξη 3) διερμηνεία,

γεγονός που αποδόθηκε καθολικά στο επιστημονικό λεξιλόγιο και την ορολογία, αλλά και το επιστημονικό πλαίσιο. Οι φοιτητές των δειγμάτων 4 και 5 δήλωσαν χαρακτηριστικά ότι τα μαθηματικά και η επιστήμη των υπολογιστών είναι ένα πεδίο που βρίσκεται «πολύ μακριά» από αυτούς και ότι εάν η ομιλία αφορούσε ένα διαφορετικό πεδίο, όπως πχ η πολιτική (συνέντευξη 4), θα ήταν πιο εύκολο να ανταποκριθούν. Παρά το γεγονός ότι και οι έξι φοιτητές διερμηνείας δήλωσαν ότι η ομιλία ήταν δύσκολη λόγω του είδους της, ταυτόχρονα υποστήριξαν ότι δεν προετοιμάστηκαν επαρκώς για τη διερμηνεία, αν και το υλικό που δόθηκε για προετοιμασία ήταν αρκετό. Εξαίρεση αποτέλεσε η φοιτήτρια στο δείγμα 5, η οποία δήλωσε ότι μελέτησε περισσότερο υλικό που αναζήτησε η ίδια, ενώ ο φοιτητής που διερμήνευσε το δείγμα 4 ισχυρίστηκε ότι ο ίδιος θα επέλεγε διαφορετικό υλικό από το επιλεγμένο.

Ως αποτέλεσμα των παρατηρήσεων αυτών, 4 στους 6 φοιτητές δήλωσαν ότι χαρακτηρίζουν την απόδοσή τους μέτρια, το οποίο απέδωσαν σε ποικίλους παράγοντες. Ο διερμηνέας στο δείγμα 4 θα χαρακτήριζε τη διερμηνεία του μέτρια προς κακή, καθώς όπως ισχυρίστηκε τον δυσκόλεψαν τα στοιχεία προφορικότητας (βλ...you know...), οι χασμωδίες που έκανε ο ίδιος ο ομιλητής, αλλά και η απόδοση ορισμένου λεξιλογίου (laureates), την οποία απέδωσε ως μαθητές, αλλά στη συνέντευξη είπε ότι απέδωσε ως απόφοιτοι. Ανάλογη ήταν και η απόκριση της διερμηνέας στο δείγμα 5, η οποία όμως θεώρησε τη διερμηνεία της μέτρια προς καλή διότι όπως πίστευε θα έπρεπε να είχε μελετήσει περισσότερο τα ονόματα και τις έρευνες που αναφέρθηκαν, ενώ θεώρησε ότι ήταν δύσκολο να ακολουθήσει τον ειρμό του ομιλητή. Από την άλλη πλευρά, η διερμηνέας του δείγματος 2 υποστήριξε ότι η επίδοσή της ήταν καλή, αλλά όχι πολύ καλή, επειδή όπως δήλωσε το γεγονός ότι δεν απέδωσε σωστά ορισμένους όρους, αλλά και ότι δυσκολεύτηκε στην μεταφορά κύριων ονομάτων και χρονολογιών στέρησε από τη διερμηνεία της την ακρίβεια, άρα και την ποιότητα.

Σε αυτό το σημείο, υπήρξαν ορισμένα σχόλια που έγιναν από όλους τους διερμηνείς. Καθότι επρόκειτο για ημιδομημένη συνέντευξη, οι διερμηνείς ερωτήθηκαν εάν αντιλήφθηκαν την εναλλαγή επιστημονικού λόγου στις πρώτες ερωτήσεις και ελεύθερου λόγου στις τελευταίες και πως ανταποκρίθηκαν στη διερμηνεία. Όλοι απάντησαν θετικά και δήλωσαν ότι ήταν αισθητά ευκολότερο να διερμηνευτούν τα τελευταία λεπτά της ομιλίας. Με αυτό το δεδομένο, η ερώτηση που ακολούθησε αφορούσε το εάν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αποδίδουν την επίδοση αυτή αποκλειστικά στο περιεχόμενο του λόγου ή στο γεγονός ότι βρίσκονταν στο τέλος της ομιλίας, οπότε ενδεχομένως είχαν αποκτήσει ήδη μια εξοικείωση και έναν ρυθμό, οπότε ήταν περισσότερο εύκολο να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις. Παρομοίως, όλοι οι

εκπαιδευόμενοι επαγγελματίες διερμηνείς αποκρίθηκαν ότι η καλύτερη επίδοση οφείλεται στο περιεχόμενο του λόγου το οποίο ήταν συναισθηματικό και καθημερινό και όχι στο χρονικό σημείο της ομιλίας (και της διερμηνείας) που αυτό ανέκυψε. Άλλωστε, κάτι τέτοιο διαφαίνεται ήδη από τους πίνακες που παρουσιάστηκαν παραπάνω, όπου και όλα τα διερμηνευτικά ζητήματα εντοπίζονται περίπου στα ίδια σημεία σε όλα τα δείγματα και, συγκεκριμένα, στα σημεία που ο Κ. Δασκαλάκης μιλάει για την επιστήμη του.

Συμπεράσματα

Η έρευνα και ανάλυση των δειγμάτων στην παρούσα εργασία οδήγησε σε πολύτιμα συμπεράσματα αναφορικά με τις επιδόσεις εκπαιδευόμενων διερμηνέων σε ομιλίες με εναλλαγή συναισθηματικού και επιστημονικού λόγου. Με την ολοκλήρωση της σχετικής έρευνας, μπορούμε με ασφάλεια να ισχυριστούμε ότι οι εκπαιδευόμενοι διερμηνείς συναντούν περισσότερη δυσκολία όταν καλούνται να αποδώσουν επιστημονική ορολογία και λόγο που παράγεται από επιστήμονες. Η δυσκολία επιτείνεται όταν πρόκειται για ομιλίες και επικοινωνιακά περιβάλλοντα που αφορούν στο χώρο των θετικών επιστημών, όπως είναι εν προκειμένω τα μαθηματικά και η επιστήμη των υπολογιστών, τομείς με τους οποίους καταπιάνεται ο ομιλητής Κωνσταντίνος Δασκαλάκης. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω του γεγονότος ότι, τουλάχιστον στην Ελλάδα, οι μαθητές που επιλέγουν να πραγματοποιήσουν σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη μετάφραση και τη διερμηνεία, έχουν προηγουμένως παρακολουθήσει προγράμματα ανθρωπιστικού περιεχομένου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συνεπώς οι πιθανότητες να είναι αφενός εξοικειωμένοι με τις θετικές επιστήμες -όσο ενδέχεται να είναι με λ.χ. την Ιστορία ή την πολιτική - και αφετέρου να έχουν ένα προσωπικό ενδιαφέρον για αυτές είναι ιδιαίτερα χαμηλές. Σε αντίθεση με τον επιστημονικό λόγο, η απόδοση λόγου με συναισθηματικά στοιχεία και απουσία εξειδικευμένου λεξιλογίου παρουσιάζεται εμφανώς λιγότερο απαιτητική για εκπαιδευόμενους διερμηνείς. Η κατανόηση και η επεξεργασία του λόγου γίνεται γρηγορότερα, ενώ τα νοήματα αποδίδονται με περισσότερη σαφήνεια και εγγύτητα στο πρωτότυπο, αφού το περιεχόμενο είναι σαφώς πιο απλό.

Όσον αφορά τις στρατηγικές και τις τακτικές διερμηνείας, οι φοιτητές διερμηνείας τείνουν να χρησιμοποιούν τις τεχνικές της προσέγγισης και της γενίκευσης στην απόδοσή τους, προκειμένου να αντισταθμίσουν την έλλειψη κατανόησης ή τη λανθασμένη πρόσληψη του μηνύματος. Το συμπέρασμα αυτό μπορεί να αξιολογηθεί θετικά από την άποψη ότι στην παρούσα έρευνα το φαινόμενο των ανολοκλήρων προτάσεων και νοημάτων εξαιτίας κατανόησης εντοπίστηκε κυρίως στο δείγμα 4. Από την άλλη πλευρά, η κατάχρηση γενικεύσεων και προσεγγιστικών αποδόσεων ενδέχεται να υπονομεύσει την ποιότητα του μηνύματος, καθώς ο διερμηνέας φαίνεται να επαναλαμβάνεται.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν σχετικά με την αυτοαξιολόγηση των διερμηνέων μέσω της ημιδομημένης συνέντευξης είναι επίσης αισιόδοξα. Οι εκπαιδευόμενοι διερμηνείς διακατέχονται από ιδιαίτερη αυτογνωσία αφού αξιολόγησαν τον εαυτό τους με πρωτόγνωρη σύνεση και παρείχαν εκτιμήσεις πολύ κοντά στην πραγματική τους επίδοση. Παρ' όλα αυτά, εξαιτίας της έλλειψης διερμηνευτικής εμπειρίας γενικότερα και σε επαγγελματικό επίπεδο ειδικότερα, οι φοιτητές διερμηνείας τείνουν να αποδίδουν προβλήματα στην επίδοσή τους σε χαρακτηριστικά του ομιλητή (ειρμός, ρυθμός εκφοράς, προφορά). Η πρακτική αυτή είναι αντιδεοντολογική διότι ένας επαγγελματίας διερμηνέας πρέπει να μπορεί να ανταπεξέλθει και να παρέχει ένα ποιοτικό διερμηνευτικό αποτέλεσμα, ανεξάρτητα από τα αντικειμενικά ή υποκειμενικά ζητήματα παρουσιάζει ο ομιλητής που καλείται να διερμηνεύσει.

Συνοψίζοντας, η επίδοση φοιτητών διερμηνείας σε ταυτόχρονη διερμηνεία ομιλίας με εκλαϊκευμένο επιστημονικό και συναισθηματικό λόγο είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική. Παρά τα διερμηνευτικά ζητήματα που ανέκυψαν από την ύπαρξη επιστημονικής ορολογίας, το επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας βοήθησε στην κατανόηση των διερμηνέων. Καθώς πρόκειται για δημοσιογραφική συνέντευξη με σύντομες ερωτήσεις και απαντήσεις, ο ομιλητής δεν επήλθε σε δυσνόητες λεπτομέρειες της επιστήμης του, γεγονός που διευκόλυνε τους διερμηνείς. Σε κάθε περίπτωση, μια αντιπρόταση στην αντιμετώπιση των διερμηνευτικών ζητημάτων που εντοπίστηκαν στην παρούσα εργασία, αλλά και παρόμοιων, θα ήταν η πιο ενδελεχής προετοιμασία των διερμηνέων για αναθέσεις εργασίας που αφορούν θεματικά πλαίσια με τα οποία δεν έχουν ιδιαίτερη τριβή. Η προετοιμασία αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει την παρακολούθηση ανάλογων ομιλιών στις γλώσσες εργασίας, αναζήτηση υλικού από τον ίδιο ομιλητή, αλλά και έρευνα για εκλαϊκευμένους ορισμούς επιστημονικών όρων.

Βιβλιογραφικές αναφορές

About us - Heidelberg Laureate Forum. (n.d.). - Heidelberg Laureate Forum.
<https://www.heidelberg-laureate-forum.org/about-us.html>

Bartłomiejczyk, M. (2006). Strategies of simultaneous interpreting and directionality. In F. Pochhäcker & M. Liu (Eds.), *Interpreting 8:2* (2nd Ed. Pp. 149 – 174). John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/intp.8.2>

Dillinger, M. L. (1989) in Liu, M. (2009). How do experts interpret? Implication from research in Interpreting Studies and cognitive science. In G. Hansen, A. Chesterman & H. Gerzymisch-Arbogast (Eds.), *Efforts and Models in Interpreting and Translation Research. A tribute to Daniel Gile* (pp. 159 -178). John Benjamins Publishing Company.
<https://doi.org/10.1075/btl.80>

Frantescu, A.M. (2020). Error Analysis in the Formal Training for Simultaneous Interpreting. *Linguaculture*, 11 (1), 87-98. <https://doi.org/10.47743/lincu-2020-vol11-iss1>

Gile, D. (2009). Basic Concepts and models for interpreter and translator training. In Benjamins translation library. <https://doi.org/10.1075/btl.8>

Gumul, E., & Łyda, A. (2007). The Time Constraint in Conference Interpreting: Simultaneous vs. Consecutive. *Research in Language*. <https://doi.org/10.2478/v10015-007-0007-1>

Halim, H.A. & Ang, L.H. (2021), *Proceeding of the 7th Malaysia International Conference on Foreign Languages (MICFL2021): IR 4.0 in Foreign Language Studies* (pp. 8-12). University Putra Malaysia, Serdang, Selangor.
<https://conference.upm.edu.my/MICFL?view=page&val=menu&permalink=proceeding>

Jones, R. (2002). *Conference interpreting explained*. Routledge.

Pochhäcker, F. (2004). Researching Interpreting: Approaches to Inquiry. In B. Nicodemus & L. Swabey (Eds.), *Advances in Interpreting Research* (pp. 6-7). John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/btl.99>

Pym, A. (2009). On omission in simultaneous interpreting: Risk analysis of a hidden effort. In John Benjamins Publishing Company eBooks (pp. 83–105). <https://doi.org/10.1075/btl.80.08pym>

The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 2007. (n.d.). NobelPrize.org. <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2007/myerson/facts/>
Ziobro-Strzembek, J. Omission as a Deliberate Strategy Applied by Male and Female Professional Simultaneous Interpreters. Academia, Article 11499457. [https://www.academia.edu/11499457/Omission as a Strategy Applied in SI](https://www.academia.edu/11499457/Omission_as_a_Strategy_Applied_in_SI)

Δασκαλάκης Κωνσταντίνος. (n.d.). Bodossaki Lectures on Demand. <https://www.blod.gr/speakers/daskalakis-konstantinos/>